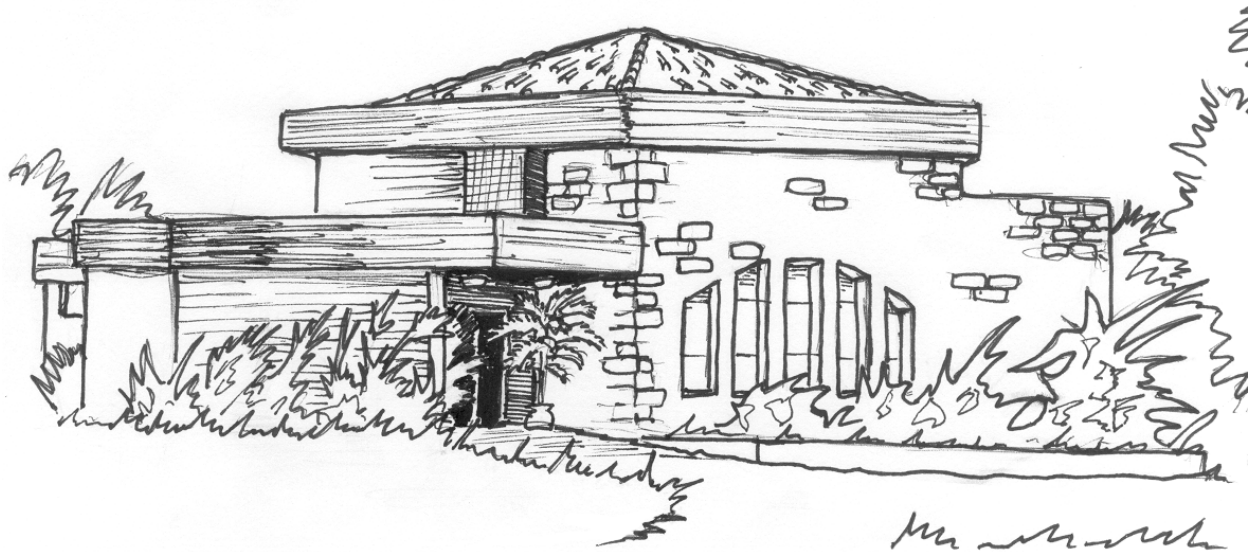

עלון כפר רפאל

קיץ 2001

שלום לכם!

העונות בתרבויות העתיקות השונות נותנים ביטוי לתודעת טבע קדומה שאבדה לנו ושניתן להשיבה באורח המתאים להויות האדם בן זמננו.

בקלות ניתן להבחין בעובדה, שאולי רק מעטים מודעים אליה, שבסתיו-חורף אנו חוזרים יותר בעצמותנו, מודעים יותר ואילו האביב-קיץ משפיעים עלינו חלומיות מסוימת, התנדפות, התפזרות בעקבות החושים. יכולים אנו להרגיש כי בסתיו-חורף מסוגלים אנו ביתר קלות להתרכזות לימודית ואילו אביב-קיץ מוציאים אותנו לטיולים, מסעות, לחופים וכי"ב, בעקבות היפה והחושני שבטבע.

במהלך השנה אנו משתדלים, להתעורר להויה זו ולשלב בה את חיינו התרבותיים. בכל חורף אנו בוחרים נושא לימודי הנלמד ברמות השונות של קבוצות האוכלוסייה ומסוכם ביצירה אמנותית משותפת.

השנה בחרנו כנושא לימודי את הזרם המאניכאי. זהו זרם רוחני מהמאה ה-4-3 לספירה, שנוסד בידי אדם שכינה עצמו "מאני". הזרם התפשט על פני ארצות רבות, אך הוכחד באזורים בידי הכנסייה הנוצרית. הבלוט בעקרונותיו היה (בניגוד לכנסייה) שאין להלחם ב"רוע" מלחמת חורמה, אלא להתמיר (לשנותו במטמורפוזה) ל"טוב".

בהקשר לכך עסקנו ברומנסה בשם פרסילב, מאת וולפרם פון אשנבאך, בה ניתן למצוא את המשכו של אותו זרם שהוכחד. הסיפור סופר לחברים מדי שבוע 4 פעמים (החזרה חיונית להם, בעוד שעלינו עשויה היא לנסוך שעמום, אותם מעוררת היא וממלאת שמחה על העמקת המפגש עם דמויות מוכרות).

הצוות והורי הבתים האזינו לסיפור בהמשכים ושמעו מספר הרצאות שניתנו על ידי אנשי המקום.

הלימודים לא סוכמו בבחינות, אלא ביצירה אמנותית. כל בית קיבל על עצמו עיצוב בחומר של תמונה מתוך הסיפור. התמונות צורפו יחד באולם ובמשך שבוע נהנינו כולנו מדי בוקר, לצפות ביצירתנו המשותפת כקהילה.

צב" 7.

"בניית המשך"

במסגרת חיפושינו אחר פתרונות, שיאפשרו המשכיות של החיים והעבודה בכפר רפאל, הגענו למסקנה, שבשלב הנוכחי נכון יהיה להקים יחידות דיור חדשות.

מדובר ב-4 עד 6 יחידות, בהתאם לתקציב שיעמוד לרשותנו ולדרישות האכלוס. היחידות אמורות לתת לנו "מרחב תמרון" לניוד פנימי של האוכלוסייה בכפר, על מנת לאפשר את הגמישות הנחוצה לקליטת משפחות, אמנים, תרפיסטים ועובדים קבועים אחרים.

במקביל אנו מקיימים שיחות אינטנסיביות עם מספר מועמדים, שהביעו את רצונם להצטרף לכפר בעתיד הלא רחוק.

אנו נמצאים כרגע בשלבי התכנון הראשוני. משיהו בידנו תוכניות מוסכמות, נוציא חוברת הסברה לצורך השגת

מטבעם נמצאים החיים בהתפתחות ובהשתנות מתמדת. את התהליך החי, לא קל לתאר. כשמנסים לתאר, תופסים רק חלק מהמציאות, תמונה חלקית מהתהליך השלם. כך גם קשה לתאר את חיי הכפר.

בעלון השתדלנו לתת תמונה רחבה ככל האפשר, מהעובר עלינו לאחרונה. אולם יותר ממה שניתן למצוא בדברים הכתובים, חי בין השורות. אנו תקווה שחיים אלה שבין השורות יגיעו לאוזניכם, כך שבקריאה תוכלו להשתתף בחיינו.

קריאה מהנה
כל חברי הכפר

לימודי חורף

נהוג לומר שהאדם המודרני – ובעיקר העירוני – "איבד את הקשר עם הטבע". לאמירה שחוקה זו משמעות עמוקה יותר מכפי שמתכוונים בד"כ, אם אינה נובעת מהתרפקות רומנטית גרידא. השבת האבדה אינה כרוכה דווקא במעשה חיצוני כגון חזרה לחיים בחיק הטבע, תוך ויתור על הישגי הציביליזציה, אלא בטיפוח חיים פנימיים המרחיבים את נפשנו מעבר לעצמיותה הצרה. בעטיו של מאמץ מודע ככיוון זה עשויים אנו להתעורר, בהדרגה, בין השאר, להתחלפות "הלכי הנפש" של השנה בהתאם לארבעת עונותיה ולתהליך הפנימי העדין המתחולל באדם בתוך סימפונייה-יקומית זו של ארבע העונות, החוזרת על עצמה שוב ושוב בווריאציות שונות, המאפיינות את החי ומבדילות אותו מהריתמוס הזה, המאפיין את המכני חסר החיים.

אם ננסה לנשום עמוק באורח ריתמי במצבים של נינוחות, אך גם למשל בשחייה נינוחה (חזה), נבחין שנוח לנו ביותר לשאוף בפעימה כפולה ולנשוף בפעימה כפולה. כך עושה גם הפלנטה שלנו במהלך השנה. הפעימה הכפולה של שאיפתה היא סתיו וחורף ואילו הפעימה הכפולה של נשיפתה היא אביב וקיץ. ואולם, שלא כמונו, אין היא נושמת אויר, אלא את עצמיותה הנפשית. די בהתבוננות שטחית בטבע במהלך השנה, כדי לראות את עקבותיה של נשימה זו פנימה והחוצה: קריסטליזציה בסתיו-חורף, התנדפות באביב-קיץ. הצימוח האביבי השואף מעלה מצביע על כיוון התפשטות-התנדפות (נשיפה); הזרעים המתכנסים בקרקע, המחזיקים בקרבם בפוטנציה את הצמח העתידי, פתיתי השלג והקרח הלא הם עקבות המעידים על תנועת הקריסטליזציה, התכווצות ושאפה פנימה.

האדם כישות האדמה מצוי בתוך הליך ריתמי זה, למרות שרכש במהלך התפתחותו מידה של עצמאות בתוכו, לעומת ממלכות הטבע האחרות (בע"ח, צמחים, מינרלים). חגי

תרומות (קרן היסוד הביעה נכונות לעזור לנו בעריכת החוברת).

אם נצליח להשיג תרומות די הצורך, אנו מעריכים שתוך כשנתיים נראה "שכונת מגורים" חדשה, שלפחות מההיבט הפיסי, תאפשר את המשך צמיחתו ופעילותו של הכפר, לטובת כולנו.

צבי מ.

קליטת חברים חדשים

כפי שכבר נכתב בעלונין קודמים, מזה כשלוש שנים אנחנו עושים מאמצים למצוא מועמדים לקליטה, שיוכלו להשתלב היטב בחיי הכפר; יהיו שמחים במה שיש לכפר להציע לחברים החיים בו, ויפתחו במלואו את הפוטנציאל הגלום בהם כבני אדם.

מסתבר כי על מנת לקטוף את פירות המאמצים הללו, יש להצטייד בסבלנות רבה ונכונות לשוחח עם הרבה גורמים, במטרה להגיע אל משפחות מעונינות ולשכנע, גם בעזרתן, את הגורמים המוסמכים, כי כפר רפאל הנו המקום המתאים למועמד זה או אחר...

יש לציין את עזרתה של המפקחת עלינו מטעם משרד העבודה והרווחה – האגף לטיפול באדם המפגר – הגב' נעמי ארנן, שאכן פועלת יד ביד עמנו ומסייעת ב"קיצור התיכונים".

מספטמבר האחרון נקלטו בכפר שתי בנות חביבות – שתיהן בבית דור: דורית מקיבוץ חצור, בת 21, עוזרת בבוקר במטבח, ואחה"צ ניתן לפגוש בה רוכבת על תלת אופן בשדות הנוי; מורן – גם היא בת 21, מהר אדר, נקלטה רק באפריל וכבר למדה לארוג לתפארת בבית האריגה. לקראת סוף אוגוסט תצטרף אלינו עינב מירושלים (בת אותה גיל) ותשלים את "מכסת" החברים בבית טלקר, כמו כן תהיה חלק מהצוות בבית המלאכה לעיבוד מזון.

כרגע נותר מקום אחד לקליטה, ולאחר חופשות הקיץ נתחיל לעבוד במרץ על מנת למצוא מועמד/ת נוסף/ת. בברכת קליטה מהירה וקלה לכל החברות החדשות.

חנה

בעניין המתנדבים

החיים בכפר רפאל מושתתים, בין השאר, על אופי המפגש וההכרות הממושכת בין כל חבר לבין הורי הבית או אחראי בית המלאכה וכמובן גם עם צוות המתנדבים המסורים, המגיעים ברובם לשנה.

חיים ועבודה יוצרים כאן אחדות. הן בחיק המשפחה המורחבת והן בבתי המלאכה יוצרים ופועלים אותם אנשים, המאוגדים ותומכים אלו את אלו. לכל אחד תפקיד חשוב בקהילה הזו וכל אחד בדרכו המיוחדת מתמודד עם הקשיים, לומד, מתחזק ותורם. בעתות מחלה, בהיעדרותו של אחד מאתנו או בתקופת מחסור במתנדבים, אנו מודעים כפליים לחשיבות תפקידיו של כל אדם בגוף השלם הנקרא "קהילת כפר רפאל".

מאז שנת 2000, בצלו של המצב הביטחוני הבלתי יציב בישראל, התמעטו הפניות של מועמדים מחו"ל להתנדבות בקהילתנו. אחדים ביטלו את פניתם, ובמיוחד הצטמצם מספר הנשים המתנדבות.

גם מספר הצעירים/ות הישראלים/ות אשר מוכנים/ות להתנדב אינו רב. שעות העבודה הרבות, לעומת שעות הפנאי המצומצמות ואורח החיים הטיפולי האינטנסיבי מהווים לגבי הצעירים בעיה, או אתגר גדול. חלק מאותם

מתנדבים מגיעים באמצעות ארגון התק"מ במסגרת שנת שירות (לפני שירות צבאי).

מצינו פנינו גם אל ארגוני מתנדבים אחרים בארץ. כל ארגון ותנאיו, ולא תמיד תואמות דרישות הארגון את אורח חיינו – עבודתנו – חופשותינו. גם בארץ וגם בחו"ל פרסמנו מודעות או השמענו דברים על הכפר בהרצאות לפני תלמידים ואחרים. למרות כל המאמצים, כבר בקיץ הקרוב נרגיש בתקופת מחסור במתנדבים/ת. קרוב לוודאי שבאותם מקרים בית כלשהו ובתי המלאכה ימתינו שבועות למחלפים של אלו המסיימים את שנת ההתנדבות.

ברור לנו שנמשיך להשקיע מאמצים וזמן למצוא את אותם מתנדבים מתאימים, על מנת שנוכל לחיות ולעבוד באופן הטוב ביותר גם בשנה הקרובה. נשמח כמובן, למטרה זו, להיעזר ברעיונות מתאימים לקראת השנים הבאות. ניתן לפנות אל כריסטין או אלי (שמחה) כחלק מצוות

ועדת העבודה.
בתודה לכל אחד.

שמחה

על קליטה בקהילה

זמן קצר אחרי תחילת שנת הלימודים האחרונה שלי בתיכון התחלתי להרגיש לחץ מסוים בנוגע לגיוס מידי אחרי סיום בית הספר. הייתי מודעת לאפשרות לתרום "שנת שירות נוספת" במסגרת אזרחית. פירוש הדבר דחייה של הגיוס בשנה ופניה למסגרת של עבודה התנדבותית בצורות מגוונות ובתחומים שונים. האפשרות לקחת שנה הפסקה, שבה אוכל לבחור מסגרת שמתאימה לי לחיות ולעבוד בה, להתנסות בחיים עצמאיים מחוץ לקיבוץ, לגבש החלטה לגבי העתיד – השירות בצה"ל – נראתה הנכונה ביותר עבורי. בעצם למרות שכבר היה ברור לי שאני רוצה לעשות שנת שירות, עדיין לא התחלתי לחפש מקום. באופן מוזר הנחתי שהדבר הנכון בשבילי פשוט יופיע מעצמו. מוזר עוד יותר שאכן כך באמת קרה.

בוקר אחד, בעודי מפלסת את דרכי אל כיתה י"ב 2 לשיעור הראשון, לכד את מבטי דף נייר מעוטר בדריסת רגל, שנח על הרצפה המאובקת. "למלש"ב המתלבט" הייתה הכותרת... – "זה אני..." חשבת. הרמתי את המכתב וביליתי את תחילת השיעור בקריאתו. תוכן המכתב סיפר בקצרה על מקום מיוחד, שבו חיים ביחד ועובדים ביחד עם אנשים מבוגרים בעלי מוגבלויות פיזיות או נפשיות... סופר שם על בתי המלאכה השונים וגם היה אזכור של תורת החיים שעליה מבוסס המקום – אנתרופוסופיה.

תאור הכפר הזכיר לי חוויות חיים מילדותי, כאשר גרתי ביחד עם אחותי הגדולה והורי בקמפיהל¹ באנגליה. הורי עבדו עם כמתנדבים. בדומה לחיים בכפר, גם אנחנו חיינו עם כמה "חברים" וכמה עובדים נוספים, שבתור ילדה היה לי קשר קרוב אליהם. כשהבאתי את המכתב הביתה שבו ועלו הרבה זיכרונות חיוביים מאותה התקופה באנגליה. הורי עדיין מתייחסים לחוויות העבודה הזו כמשהו מאד מהותי ויקר ערך להמשך דרכם בחיים. עם אותה אווירה נוסטלגית ועניין אישי למצוא מקום שיתאים לי לעבוד ולהתפתח בו, החלטתי להגיע אל הכנס.

התרשמות ראשונה שהייתה לי מכפר רפאל הייתה שמדובר במקום יפהפה – נווה מדבר. יתכן שהחוויה של הצמיחה מתעצמת בעיקר לנוכח הגבעות החוליות והקוצניות שמקיפות את הכפר, אבל מעבר לכך בשבילי הייתה גם הרגשה שהמקום אפוף חיים, התרחשות וצמיחה

¹מלש"ב – מועמד לשירות ביטחון
קמפיהל – תנועה של קהילות שיקומיות אנתרופוסופיות

סמינר רפאל – שנה ב'

לאחר שקיימנו חמישה מחזורי סמינר בני שנת לימודים אחת לכל אחד, אנו מתכוונים לפתוח שנת לימודים שנייה, עבור המחזור החמישי.

לשנת לימודים שניה זו, יצטרפו גם אנשים שסיימו שנת לימודים באחד המחזורים הקודמים.

ההחלטה לפתוח שנת לימודים שניה באה בעקבות הבעת משאלה של רבים (יחסית) ממסיימי המחזורים הקודמים, להמשיך בהעמקה ובהרחבה של מה שהוגש להם בשנה א', מטבע הדברים, רק כ"פירושים על קצה המזלג".

הכוונה בשנת לימודים זו להתרכז יותר באספקטים ה"סביבתיים" של האדם (בעוד שבשנה הראשונה התרכזנו יותר באדם כ"מרכז"); נבחן את חוקי הגורל, נערוך התבוננות אסטרונומית שבעה שלבית, נתעמק בהתפתחות האדם והעולם – כל זאת מבחינת הישותי הפועל בתחומים אלה; נלמד כיצד חווים אנו את סביבתנו באמצעות 12 חושים ונקיים מפגש ראשוני עם הגישה האנתרופוסופית לשאלות של בריאות וחולי כבסיס לריפוי.

בשיעורי האמנות נמשיך את שהתחלנו באוריתמיה ובציור.

כמו בשנה א', גם בשנה ב' מירב "כוח ההוראה" מורכב מאנשי הכפר, כאשר מורי האמנות באים מבחוץ.

עבור צוות המורים תהווה השנה הזו התנסות חדשה וממנה נפיק לקחים לגבי המשך. אנו מקווים שההעמקה וההרחבה בלימוד האדם והעולם, יעמיקו גם את הקשר של ה"סמינרטיים" לעבודה בכפר רפאל. הניסיון אכן מראה, שחלק ניכר מהפונים להתקבל כקבועים בכפר, עברו דרך הסמינר.

שנה ב' של סמינר רפאל תיפתח ב-3 בספטמבר 2001.

צבי מ.

חינוך ולדורף (אנתרופוסופי) בדרום

במהלך השיחות שקיימנו בשנים האחרונות באשר לעתיד הכפר וקליטת משפחות צעירות, עלה נושא בית ספר ולדורף (חינוך ולדורף הנה דרך חינוכית ייחודית, הנובעת מהבנת האדם האנתרופוסופית; היא מיושמת במאות בתי ספר וגנים בעולם, וכן ב-4 בתי ספר וכ-25 גני ילדים בישראל). נושא זה הנו גורם מרכזי בשיקולי הצטרפות משפחות לכפר, היות ועתה – בניגוד למצב בשנות הכפר הראשונות – קיימים בתי ספר כאלה בצפון, בירושלים ובמרכז, וקשה לצפות מהורים צעירים, המודעים ליתרונות גישה חינוכית זו, להתפשר בנושא חינוך ילדיהם. הקשרים ההדדיים שהתפתחו בשנים האחרונות עם תושבי באר שבע והסביבה, במישורים שונים, חיזקו את תחושתנו שהפעם – בניגוד לניסיון קודם שנקטע באיבו לפני מספר שנים – נוכל, בכוחות משותפים, להניע את הפרוייקט, גם אם כהתחלה צנועה עם גן ילדים.

כשלב מקדים התגבש צוות יוזמה, שנפגש עם אנשים שהיו מעורבים בהקמת גנים ובתי ספר בקיבוץ הרדוף, בקרית טבעון ובירושלים, על מנת להתרשם וללמוד מניסיונם. המשימות השונות: איתור צוות חינוכי, הקמת עמותה, איתור הורים פוטנציאליים ורתימתם ליוזמה, קשר עם הרשויות, איתור מבנה מתאים, איסוף תרומות, חולקו

גם מסוג שונה. האנשים בדיוק יצאו מ"שיר בוקר" והלכו לעבודה – אנשים שופעי חיוניות ומרץ כפי שלא ראיתי לפני כן. אל הכנס הגיעו עוד שתי בנות מלבדי. אחת מהן היא רות, שעבדה גם היא השנה בכפר. מי שבילו אתנו את רוב היום היו ניצן, ארנון ויערה (שנתנה שנת שירות בכפר). הם סיפרו לנו על העבודה בכפר ולקחו אותנו לסייר בבתי המלאכה. מה שעניין אותי במיוחד מהרגע הראשון הייתה אותה אווירת פעילות, אותה חריצות שקרנה מה"חברים" כשפגשנו אותם בבתי המלאכה, אנשים כה מסורים לעבודתם ועושים אותה באהבה גדולה ובמאמץ, גוברים יומיים על מגבלות שלא יכולתי אפילו לדמיין.

מתוך הכבוד שרחשתי לאותם חיי פוריות ויצירה, החלטתי שאני רוצה לקחת חלק בעבודה ובחיים בכפר רפאל. בשבילי הייתה זאת בעצם אהבה ממבט ראשון. לא אתאר כאן את המשך הקשר בשיחות הטלפון וביקורים, עד שהתקבלתי לעבודה בכפר, כי כמו באהבה, אותו ניצוץ ראשוני כבר הכיל בקרבו את ההחלטה הסופית שזוהי הדרך הנכונה בשבילי.

החודשים עברו ובסופו של דבר, עם מטען של הצלחות מסוימות וגם כישלונות לא מעטים, סיימתי את בית הספר והתחלתי להכין את עצמי לעבודה בכפר. לא מעט פחדים העסיקו את מחשבותיי; מעל לכל החשש מפני האחריות הגדולה: "אני בקושי יודעת לדאוג לעצמי איך אוכל לטפל במישהו?"

בשבוע הראשון בכפר הייתי חדורת להיטות ללמוד הכל, מה שיותר מהר להשתלב בשגרת החיים ובקצב העבודה בבית, שנראה כל כך גורלי (כגון מרוץ שטיפת הכלים של ארוחת הבוקר ודרכים ליעלו). תוך זמן קצר יחסית הרגשתי מאד בבית, היחס החם של ה"חברים" היה המפתח לכך, הקצב התחיל להתנגן באופן ברור יותר וההרמוניה הקסומה של חיים פעילים ויצירתיים בכפר התגלתה לי במלוא יופייה.

לא אכחיש שתקופה זו התאפיינה בקשיים לא מעטים. העבודה בצוות, עם אנשים זרים ושונים ממני מאד, דרשה ועדיין דורשת סבלנות וגמישות שלא תמיד היה בכוחי לגייסם. קשיים אלה, כפי שאני רואה אותם עכשיו, הם למעשה הביטוי של העבודה במערכת אנושית, הערה להיותה בנויה מאינדיבידואלים ונותנת לכך מקום.

דבר מהותי ביותר שהתברר לי בעבודה בכפר וגם בלמידה בסמינר הוא, עד כמה מרכזית בעבודה של טיפול באנשים אחרים היא העבודה שאדם משקיע בהתפתחות עצמית. הבנתי שעלי לבחון את עצמי בלי סוף ולשאוף להיות אדם עם נוכחות חיובית ומעמקים שמהם יוכל הזולת לשאוב. בהדרגה לקחתי את אותן מחשבות איתי אל הזמן הפנוי, בשאיפה לעסוק בדברים שזורעים בי כוחות ופוריות בעבודה ובמקביל לוותר על הרגלים שפועלים בכיוון ההפוך. בשבילי העבודה בכפר היא במונח מסוים עבודה שנעשית קשה יותר ויותר, מפני שככל שאני מעמיקה בהיכרות שלי עם ה"חברים" וככל שאני שואפת לבנות ולהתפתח, כן אני מתקרבת להבין עד כמה הדרך עודנה ארוכה ויש לצעוד בה באיטיות ובסבלנות. מתוך הבנה זו גם נובעת ההחלטה שלי להמשיך לעבוד בכפר שנה נוספת.

במגוון כה רחב של תחומים נפקחו עיניי. אני באמת מרגישה שאני נתרמת באופן עקבי מחיי החברה בכפר, מהתרבות המיוחדת של המקום, אני מרגישה חיוניות וחדות חיים בעבודה המתמשכת והאמנות שבה... וכדי לא להאריך ולהלאת את הקורא הסבלני שהגיע עד כאן אוכל לסכם במילה אחת – תודה!

אלה (ש"שנית)

ואכן, הימים חולפים, השנה עוברת ודברים משתנים ללא הרף; אך במוסיקה מתקיימת ההשתנות עצמה – הנצחי.

החינוך למוסיקה נבנה אך באיטיות. ואכן במשך שנים השתדלנו לקיים קונצרטים בכפר, אם מ"תוצרת עצמית", כשהיו לנו נגנים די הצורך, או באמצעות נגנים זמרים אורחים.

עם הזמן העמיקו החברים את יכולת ההקשבה שלהם ואת היכרותם עם מלחינים וסגנונות מוסיקליים שונים. אם בהתחלה היה עלינו לבחור קטעים קצרים ומאד מגוונים על מנת לרתק את תשומת ליבם, כיום ביכולתם לשמוע הרכבים קאמריים, רסיטאלים, יצירות לכלי או לקול עם ליווי (בעצם הכל) בהנאה רבה!

הקהל שלנו רגיש באופן מיוחד: כשביצוע בינוני, התגובות מאופקות ומנומסות. אך כשמוסיקאי מנגן באמת... קיימות התלהבות והכרת תודה.

כמעט לאחר כל קונצרט אומרים המבצעים בהתרגשות, שטרם פגשו קהל עם יכולת הקשבה שכזו.

החברים באמת "ניזונים" מהמוסיקה – המשמשת גם אמצעי "תרפויטי" (בעבור כולנו...).

בביצוע הקונצרטים משתתפים לעיתים נגנים קבועים: מורים מהקונסרבטוריון (כמו פאני הפסנתרנית) הבאים ל"קונצרט חימום" לפני הופעתם, או תלמידים לפני בחינות גמר המתאמנים אצלנו בהופעה לפני קהל.

אם אתם, קוראים יקרים, מכירים נגנים ו/או זמרים שיהיו מוכנים לתת קונצרט בכפר, אנא קשרו אותם איתנו!

ירדנה

חוג לאסטרונומיה

כשאנו נשאלים כיצד בנויה מערכת השמש, אנו עונים אוטומטית (בד"כ) כי כדור הארץ סובב סביב עצמו ומקיף את השמש יחד עם שאר כוכבי הלכת. עובדה מעניינת היא כי מעולם לא היה אדם שראה את מערכת השמש כפי שאנו מכירים אותה במפות אסטרונומיות. אין כל מכשיר אופטי בארץ או בחלל המסוגל לצלם או לשגר מידע כזה אל כדור הארץ. אם נרצה לצלם את מערכת השמש "מלמעלה", נאמר אפילו "רק" עד כוכב הלכת סטורן, נצטרך לשייט כה רחוק עם ספינת החלל עד שכוכבי הלכת יראו לנו כנקודות קטנות ולפעמים אף בלתי נראות. בכל מקרה דבר כזה הוא בלתי אפשרי.

ובכן כיצד אנו מגיעים להכרה כיצד בנויה מערכת השמש? האם אנו באמת מבינים זאת?

תחילה יש להתבונן בתופעות. אולם אחרי שעורכים תצפית ומעקב בתנועות גרמי השמיים לסוגיהם, יש להפעיל את החשיבה ולמצוא כיצד משתלבות התופעות המתגלות לעין בסדר הכללי של היקום. לעיתים מתגלות התופעות כהפוכות למציאות, כמו למשל: הארץ נראית שטוחה והשמש ממקיפה אותה. לא קל להתגבר על מראית העין ולבסס תפיסת עולם שונה. בהיסטוריה של האסטרונומיה ניתן לראות מה עלה לעיתים קרובות בגורל אלו שניסו זאת.

בין חברי הצוות. בסתיו האחרון החלה פעילות אינטנסיבית בכל התחומים, שכללה גם 4 ערבי הרצאות של אנשי חינוך ולדורף מירושלים ומהצפון להורים ומתעניינים. הספקות באשר להצלחת היוזמה החדשה הוסרו, כשנמצא הצוות החינוכי המתאים – יונתן דביר ואיתי חוג'ה כנגנים מלאים, שירי ימין ומיכל בן-דרור כמחליפות – והתברר שישנו גרעין הורים המעוניינים בחינוך מסוג זה עבור ילדיהם, למרות חששות והיסוסים מובנים, משום שמדובר בהתחלה חדשה ולא קיים עדיין גן פעיל שניתן להתרשם ממנו (עם זאת, מספר הורים ביקרו בגנים קיימים בירושלים ובגבעתיים והתרשמו מאד). עמותה חדשה, שמטרתה קידום חינוך ולדורף בדרום, הוקמה ונרשמה כחוק – עמותת "נטע ארז". תרומות ראשונות לצורך הכנת המבנה ורכישת הציוד המתאים כבר התקבלו, הגם שדרושות עוד תרומות רבות כדי לסייע לגן בתקופת פעילותו הראשונה.

לשמחתנו נרתמה גם עיריית באר שבע לעזרה, בהכירה בתרומה הגלומה ביוזמה זו לעיר כולה, והקצתה לה מבנה גן עירוני שהתפנה. כמו כן הובטח לנו סיוע בהקמת בית ספר בהמשך הדרך.

וכך, בהצטרפות המרכיבים השונים לשלמות חיה ומתפתחת, נמלא הזרע חיים, פרץ את הקרומים הקשים שחסמו את ראשית דרכו, ועתה הוא כבר נבט הנושם את אויר העולם ואורו. אנו תקווה כי באמצעות עזרה אוהבת והשגחה מסורה, יתפתח ויגדל נטע הארז עד היותו לעץ איתן, שרבים חוסים בצלו ונהנים מפרותיו!

יפתח

נגרית כפר רפאל

מספר שנים עמדה נגרית הכפר עזובה ומיותרת. מגוון הכלים העומד לרשותה וגודלה קרצו לא מעט לנגרים ומדי פעם הועלו בפנינו הצעות שונות לשכירת הנגרית. מובן שלא נעתרנו לבקשות אלו. תקופת מה הפעיל אותה חנוך, עד שעבר לתפקיד איש אחזקה של הכפר. לאחרונה נכנס יורם שטיינהרט לתפקיד כנגר הכפר ועובד בה כשכיר. יורם הוא שבנה את הפרגולה היפה באזור בתי המלאכה. אחרי ניקיון ראשוני, תיקון והכשרת המכונות ורכישת עצים, ניגשנו למלאכה. הפרוייקט הראשון היה ריהוט חנות הכפר. אנו מקוים שיתאפשר לכם ליהנות ממנה. לכפר צרכים רבים לריהוט ועבודות עץ ורשימת הפרוייקטים הולכת וגדלה.

בשלב ראשון תספק הנגרית שירותי נגרות לכפר, דבר שמבחינה כלכלית עשוי לחסוך הוצאות רבות. בשלב שני ננסה לפתח מוצר, שישווק וימכור ויוכל להביא גם הכנסות. ומי יודע אולי בשלב שלישי, בעתיד, ייקחו שוב החברים חלק בתפעול הנגרית.

לפנינו עוד עבודה רבה בהכשרת הנגרית. תחום חדש נפתח בפנינו, עלינו ללמוד לתפעול בצורה יעילה ונבונה. אנו תקווה שניסיון זה לפתיחת הנגרית, יעלה יפה ויישא פירות רבים בעתיד.

ניצן

קונצרטים בכפר

"הימים חולפים, שנה עוברת אבל המנגינה לעולם נשארת".
מכירים את הקנון החביב הזה?

החגים

ט"ו בשבט – חג האילנות. כמו שאנחנו חוגגים לכל אחד מאתנו יום הולדת, כך יש יום בשנה, שבו אנחנו מנסים לקחת לתודעתנו את כל מה שצומח וגדל מסביבנו. התכנסנו כולנו בזמן החורף, בט"ו בשבט, בו קשה יותר למצוא את הקשר לצומח מסביבנו והקשבנו לסיפור נפלא שסיפרה שמחה. אחר כך יצאה כל משפחה לשתול עץ מאחורי הנגריה. וכך משנה לשנה, אחרי שתילות מרובות שנים, גדלים העצים ושאר הצמחים עם הרבה אהבה שכולנו נותנים להם, במיוחד ביום ההולדת שלהם – חג האילנות.

ארנון

יום העצמאות. בבוקר יום העצמאות התכנסנו לשיר בוקר (מאוחר), כשלאחריו עבדנו בנוי מסביב לבתים. אחה"צ התכנסנו במגרש הכדורסל. התחלקנו ל-4 קבוצות ושיחקנו משחקי כדור ומים. המשחקים היו באווירה נעימה ורגועה, עם הרבה צחוקים. כמובן שכולנו זכינו במקום הראשון וקיבלנו כפרס גלידת טילון.

סיימנו את היום במשחק כדורסל של הצוות והעובדים ולאחריו החברים שזכו להשתתף באולימפיאדה בבאר שבע הדגימו לנו את משחק הכדורסל שהם משחקים. כולנו נהנינו.

ארנון

חגיגת שבועות. השנה בחרנו לציין את החג בהתנסות קהילתית מחוץ לכפר. באחר הצהריים החם במיוחד של ערב החג נסענו בשני אוטובוסים ל"פארק גולדה" שעל יד רביבים.

למרות שהמקום – היפה בבסיסו – לא היה נקי במיוחד (כנראה לאחר סוף שבוע עמוס במבקרים), הצלחנו פחות או יותר להתעלם מהלכלוך ולחגוג כקהילה, בה מתבטאים יחסי הגומלין בין הפרט לקהילה באופן הרמוני.

מכיוון שבפארק מקור מים, הוטלו על הקבוצות, אליהן התחלקנו, משימות שונות הקשורות במים – כאשר כל אחד נתן את תרומתו מצד אחד ונעזר בחבריו להשלמת המשימה מצד שני.

לסיום הכנו ביחד ארוחת ערב משותפת. כל בית תרם את חלקו בהכנת סנדוויצ'ים עם גבינות שונות כמיטב המסורת. במקום יין לגמנו ממיץ הענבים, שהוכן בכפר בקיץ שעבר. היה ערב לחיך!

בין לבין גם שמענו דברים לחג מצבי דביר, שהתמקד באספקט הקהילתי של חיי האדם כאימפולס מרכזי והכרחי, שביטוי השתנה במהלך הדורות.

אם תשאלו את החברים, תוכלו לשמוע על מידת הנאתם הרבה!

תודה לכל מי שעזרו בהכנה ובארגון!

חנה

בחוג לאסטרונומיה התבוננו תחילה במהלכה היומי של השמש. אחרי שרכשנו ידיעה על ארבע רוחות השמיים, יכולנו להבחין שהשמש זורחת במזרח (משורש לזרוח) ושוקעת במערב (מלשון ערב). כך למדנו שהשמש מקיפה את האדמה בתנועה מעגלית.

השלב הבא היה ללמוד שהאדמה עגולה ולשם כך נעזרנו בקולומבוס וספינתו שנעלמת באופק. כך יכולנו להתחיל לחשוב מה השעה בכל צד של כדור הארץ. גילינו שכאשר נמצאת השמש מעל ישראל והשעה שעת צהרים, בברזיל תהיה שעת בוקר, בהוואי שעת לילה ובסין ערב. מה שגם לנו הקוראים לא קל לחשוב, עלה בידם של מרבית משתתפי החוג, אחרי תרגול אינטנסיבי.

בשלב הבא היה עלינו להבין, שלמעשה כדור הארץ הוא המסתובב סביב עצמו וכך מתקבלת תנועתם המדומה של השמיים. לצורך זה התנסינו במשחקי קרוסלה וגילינו את האשליה המתקבלת בזמן שאנו מסתובבים, כאשר נדמה לנו שהעולם סובב סביבנו. הפנמנו את העובדה שבזכות תנועת כדור הארץ סביב עצמו, מתקבלים היום והלילה.

הפרק הבא היה עונות השנה. אחרי התבוננות ממושכת גילינו מתי הימים קצרים והלילות ארוכים, מתי הימים ארוכים והלילות קצרים ומתי הם שווים.

נושא נוסף היה הירח. גם בו ובתנועתו התבוננו במשך חודשים ארוכים. גילינו שהוא מתמלא ואחר מחסיר. גילינו שבתחילת חודש זורתו כחרמש ונמצא בכיוון מערב, אחר כך כשהוא בצורת חצי עיגול, הוא נמצא במרכז השמיים וכשהוא מלא, הוא זורח במזרח. כך הבנו שהירח מקיף את כדור הארץ במשך כחודש ימים (28 יום).

בהמשך ניסינו לבדוק מהו ההבדל בין כוכבי לכת לכוכבי שבת. כך עקבנו במשך מספר שבועות אחרי תנועתה של ונוס (נוגה) על רקע קבוצת הכוכבים תאומים.

יש להבין שקשה ללמוד נושאים אלה בדרך אינטלקטואלית גרידא. הפדגוגיה האנתרופוסופית מנסה לעבוד מתוך הבנת ישות האדם השלמה. אם נתבונן בילד המתפתח נבחין כי בשנתו הראשונה, לאחר שהצליח להזדקף, הוא מתאמן בהליכה, בשנתו השניה מתרגל את הדיבור ובשנתו השלישית, אחרי ששוב רכש מימננות מסוימת, מתחיל הוא לפתח מושגים והתחלה של חשיבה.

כך גם אנו בחוג לאסטרונומיה, מלבד התצפיות שערכנו, תחילה תרגלנו את "ההליכה", כלומר היינו אנו לגרמי השמיים ובתנועתנו בחלל ביצענו את מהלכם של כדור הארץ, הירח, השמש והכוכבים. אחר כך בנינו מודלים אסטרונומיים וציירנו איורים שתארו תנועות אלה ותרגלנו את "הדיבור" בשינון בע"פ של מהלך הכוכבים. כך רכשנו לאט לאט מושג נכון על תנועות השמיים.

הפרק הקשה מכל היה המעבר מתפיסה גיאוצנטרית (האדמה במרכז) לתפיסה הליוצנטרית (השמש במרכז) של היקום. לשם כך עקבנו במשך כשנה אחר קבוצת הכוכבים שור. גילינו שהקבוצה משנה את מיקומה מעונה לעונה. כך גם גילנו שהשמש "מבקר" כל חודש במזל אחר. הבנו שלא יתכן שקבוצת כוכבים שור זזה, מאחר ואלו כוכבי שבת (בכל מקום בשמיים נראתה קבוצה זו באותה צורה). אם כן השמש היא שנועה בחלל.

עד כאן חשבנו באופן גיאוצנטרי. עתה נדרשה לנו קפיצה לתפיסה חדשה. אחרי חשיפת הסוד ההליוצנטרי, העמדנו את החברים כך, שאחד היה השמש, אחד כדור הארץ והשאר 12 קבוצות כוכבי המזלות. בעקבות תרגול ה"הליכה", ההתעסקות עם מודלים והשינון, הצלחנו בסופו של דבר להגיע לתפיסת עולם חדשה. עתה יכולנו להבין, שהשמש נמצאת במרכז וכדור הארץ סובב סביבה.

חמש שנים עבדנו עד שהגענו לכך. החברים היו מספרים בהתרגשות על מושאי תצפיותיהם במשך השבוע. בהחלט ניתן היה לראות שתחום התעניינותם גדל. המעבר מצורת חשיבה אחת לאחרת היה מאורע שלא ישכח במהרה.

בכפר, ניתן לחוות את השמחה שמעניקה לאורחים היציאה השבועית, ולהתפעל מהמסירות בה הם עובדים. דניאלה משתדלת לשמר את האופי הבדואי של האריגים, והתוצר הסופי נראה מסורתי ויפה!
המפגש עם האורחים נעים מאד, ונקוה שנוכל לארח אותם זמן רב.

חנה

כפר רפאל – שמורת טבע

באירוע משפחתי רב-משתתפים מצאתי עצמי (כמארחת) מספרת בהתלהבות לחלק מהנוכחים לא על דא והא חתן- כלה אלא על המקום המיוחד והמופלא בו אני עובדת לאחרונה: כפר רפאל.

מזה שלוש שנים אני מדריכה, מטעם עמותת שק"ל ירושלים, קבוצת גברים בדואים המתגוררים בהוסטל ברהט. בעקבות אירועי אוקטובר וההידרדרות ביחסי יהודים-ערבים, חיפשתי דרך להמשיך בעבודה עם הקבוצה, אך במקום חלופי לרהט. פניתי לכפר רפאל ונעניתי מיד בחיוב וצוין כמובן מאליו שהדבר אינו כרוך בתשלום. כמעט באקראי נמצא לי ולקבוצת רהט הבדואים אי של שקט ואנושיות בתוך הקלחת הרוחתת שסביבנו.

מאז ועד בכלל מתארכת הקבוצה אחת לשבוע בכפר רפאל ועוסקת שם בעבודת האריגה בחדר מרווח ומואר. הסדנה הפכה ליום טיול, ביקור ועבודה. הקבוצה מגיעה בסרטיזט כמעט תמיד לפני הזמן, כדי שתהא שהות לשבת על הדשא וליהנות מיופי ורוגע המקום. בשבילים של הגן המטופח פוגשים את בני הקבוצה דיירי הכפר בשמחה, בהתעניינות ובמאור פנים של שווים אל שווים. המקום מהווה עבור כולנו מעין שמורת טבע של הומניות ורוחב לב. את חדר העבודה המשמש בשעות אחרות חדר לחוגי ציור, מעטרים ציורים שונים שנעשו בידי בני הכפר במשך השבוע. תוך כדי עבודת האריגה בוחנות העיניים את הציורים ומתעוררות תגובות שונות. אני לומדת מסלמה ומאיסמהאן המדריכה כיצד אומרים בערבית צב ("גורגה") או קשת בענן ("קאוז קוזאח"), ספינה ("סאפינה") או אור ("נור") והם מנסים ללמוד ממני כיצד אותן מילים נאמרות בעברית. אור ושמחה בעיניים והרגשה של שיתוף נוצרים כשחברי הכפר נכנסים לבקר ומתעניינים בחברים ובעבודותיהם. אנואר, נער הטבע, מתמקם בדרך כלל במקום הצופה לחצר ומוצא תמיד פרט כלשהו המרשים אותו: ביסה (חתול), וורדה (פרח), פארשה (פרפר), קשה (חיפושית). מוסה כבר לא עצוב ועלי מצליח גם הוא לעבוד לאיטו ולהתקדם. תייסיר מוכן להשקיע יותר מאמץ בעבודתו ואילו סולימן מסרב לעלות חזרה על הסרטיזט, עומד בצד עם ידיים שלובות מאחור וממאן לזוז.

מסתבר שמרבית האנשים ש"בחוקי" לא שמעו ואינם יודעים על הכפר, פעילותו ואופיו המיוחד. וכך קרה שמצאתי עצמי מעבירה את ה"בשורה" באירוע שלא היה קשור כלל לכפר.

הליצן יו-יו

באמצע ינואר 2001 הוריו של אחד המתנדבים מגרמניה בקרו בכפר, לא רק למען לראות את בנם, אלא גם לקיים מפגש מיוחד עם החברים. אביו, ליצן במקצועו, נשאל אם יוכל להופיע לפני הכפר. עבור שני הצדדים, הליצן והקהל גם יחד, היה זה מופע שייזכר כחוויה מיוחדת מאד.

"יו-יו" – הוא שמו האמנותי של הליצן, ובדרך כלל תוכן הופעותיו מתרכז בהיבטים שונים מחיי השגרה של בני אדם, כשהוא מתאים עצמו לילדים ולמבוגרים כאחד.

דומני כי ההבדל העיקרי בין "ליצן לילדים" לזה הפונה רק ל"עולם המבוגרים" מתבטא בכך, שהופעתו בפני הגיל הרך תתמקד יותר במחוות גוף מוגזמות ומופרזות וכן בקולות מצחיקים ובהעמדת עצמו במצבים מטופשים. בעוד שכאן הדגש על מה פירוש צדן החיצוני של פעולות חיצוניות, הופעה עבור גילאים מבוגרים יותר תפנה את תשומת הלב לתוכנם ומשמעותם של תכנים מילוליים. על כן, בהבינו זאת, משלב "יו-יו", בהופעותיו בארץ מוצאו, טקסט עם טונציה מתאימה אך גם תנועות גוף היתוליות.

אולם כאן, בישראל, עמד "יו-יו" בפני משימה מאתגרת ביותר, שהרי אינו יודע ולו מילה אחת בעברית. ובכלל, איך לגרום לישראלים להבין הומור גרמני מדובר.

אף על פי כן, מהרגע שהחל המופע היה ברור לכל שלמילים יזדקק רק מעט – ואכן הוא העלה ערב מבדר ביותר, בו נדהם "יו-יו" משיתוף הפעולה המידי מצד החברים.

בהופעתו כאן קיבלה התוכנית הסטנדרטית, על פיה הוא עובד כרגיל, אופי בלתי רגיל והולידה באופן טבעי מצבים חדשים ושוונים, שאיתם היה צורך להתמודד. הוא ביצע זאת בכשרון רב, לא מעט בזכות קבלת הפנים החמה ולאווירה העליזה באותו ערב.

קרולין (מתנדבת)

חוג לאריגה לתושבי הוסטל רהט

מחודש נובמבר האחרון, פעם בשבוע למשך שתיים, מתארח בכפר חוג לאריגה לתושבי הוסטל מהעיריה הבדואית רהט.

במשך כשנה וחצי התקיים החוג ברהט עצמה, מודרך על ידי דניאלה מלהבים, שהגיעה לעיריה כל שבוע. בעקבות "אירועי אוקטובר" הוצע לדניאלה שלא להגיע למקום, והיא החליטה לפנות לכפר על סמך הכרות קודמת איתי: נפגשנו לפני שנים ביריד מלאכות שהתקיים במשתלה בבאר שבע, בו לקח חלק הכפר לצד מציגים אחרים – ובהם גם דניאלה האורגת.

החלטנו להיענות בחיוב. משתתפי החוג מגיעים בלווית מדריכהם בהסעה, הם עובדים על נולים פשוטים שהביאו עמם בחדר האוכל הפנוי, המשמש את הכפר לפעילות אמנותית. למרות שלא נוצר מגע רב בינם לבין החברים

הצלחה עם ההצטרפות להנהלה.

לועד ההורים: גילי ברקאי, ודוד לוינסון.

לאריה וולק: שתרם לבית מלאכה נרות שעוות דבורים, מזמנו ומהידע שברשותו.

לציפורה ופיקו גינזברג: שלא נלאים מלכבד אותנו בסופגניות, אוזני המן ושאר מטעמים לחגים כמידי שנה. ומצוות המתנדבים תודות על זר הפרחים לחג המולד, כבכל שנה.

לסמדר טוביס: הדואגת כל שנה לתרומה של פקטין לריבות עבור בית מלאכה לעיבוד מזון.

לכל ההורים: על המנויים השנתיים הקבועים לקאנטרי קלאב ולסינפונייטה.

לטליה פין-גלר: האוריתמיסטית מירושלים, המלווה אותנו כבר שנים רבות, בזכותה זכינו בהופעת אוריתמיה השנה!

לרות מוסימן: שממשיכה להתרים את ידידי "בית אליהו", עבור כפר רפאל!

לכל הפותחים את דלת ביתם ומארחים את הבזארים של כפר רפאל ובכך מרחיבים כל שנה את מעגל הידידים והתומכים של הכפר: **לדרורה וגבי מגל, לפנינה ומוטי הוד, לסמדר טוביס, לדרורה וג'רום בומר, לנילי וגד ברקאי, וליהודית מאיר.**

לעוד כמה הדואגים לתת בסתר...

ולכל המלווים אותנו במחשבות טובות!

איורים: אליושה שדלר (מתנדב)

לכפר כולו על עבודתו השקטה והחשובה ועל מתן החסות לקבוצה שלנו על כל המשתמע מכך בימים אלה, תודה.

דניאלה פרייגרסון (מדריכה)

לצאת "שופינג" בכפר

מי שמזדמן לו בימים אלה להצמיד את אפו לשמשת הזכוכית השמאלית של מבנה בתי המלאכה החדשים, שנחנך לפני שנה, יראה בחדר שמאחוריה אנדרלמוסיה של קרשי עץ, פסי מתכת וכלי עבודה, ועם קצת מזל גם גבר במיטב שנותיו, עסוק בפעולות שונות, בחריצות ובנחישות. זהו יורם, נגר העובד בכפר, שאחת ממשימותיו היא מימוש של חלום ישן שלנו: בניית חנות של הכפר, שבה מוצעים למכירה המוצרים מתוצרת הכפר. כך יתאפשר בעתיד לקונים מעוניינים, לא עוד בחום, בשלג ובגשם, לעייף את רגליהם כדי לרכוש כרטיס ברכה, ריבת-לימון או נר, אותם היה עליהם לרכוש בבתי מלאכה פזורים על פני השטח; מעתה יהי בידם לממש את מאווייהם באוויר – ובאווירה – ממוזגים, במקום מכובד, בעוד מבטם מרחף מעל למבחר כולו.

במבחר יהיו כלולים בין השאר; מבית האריגה: מפות, כיסויי מיטה, כריות, מגבות, צעיפים, ביגוד, שטיחים ועוד, כולם מכותנה, פשתן וצמר טבעיים. מבית המלאכה למשי: מטפחות, כריות, לוחות שנה, כרטיסי ברכה, סימניות, מנורות, עניבות, פרטי לבוש, תכשיטים, שקיות לבגוד ועוד – בכל צבעי הקשת ומכל סוגי המשי. מבית המלאכה לנרות: נרות מדונג דבורים במעל לחמישים גדלים, צבעים וצורות שונים. מבית המלאכה לעיבוד מזון: ריבות, פירות מיובשים, סירופים, זיתים, שמן זית, הכל מתוצרת החקלאות הביולוגית-דינמית שלנו. מהמאפיה: לחם מחיטה אורגנית מלאה.

מועד פתיחה משוער: תחילת ספטמבר 2001.
נשמח על ביקורכם.

כריסטין

פינת התודה

בפינה זו נוהגים אנו להודות למי שתורם באופן מיוחד ומזדמן להצלחתו ושגשוגו של כפר רפאל. הפעם מצאנו לנכון לחרוג מעט ממנהגנו ולהביע כאן תודה מיוחדת למי שבמאמציהם תורמים דרך קבע עוד מתחילת הקמתו של הכפר ועד היום:

טרוי וברי אשר, מלווים את עבודתנו באופן פעיל, הן במילוי תפקידים בעמותה, בעבר בוועד הורים והן בגיוס תרומות בהיקף שאין לו אח ורע (משתווה לו רק היקף ההתרמה של מיכאל לוי ז"ל).

אין ספק שכפר רפאל לא היה נראה כפי שהוא כיום, בלי מאמצי משפחת אשר. אנו חושבים שמן הראוי שהורי החברים וקוראי העלון שלנו יהיו מודעים לתרומתם הייחודית ורבת השנים.

צבי מדר
בשם צוות הכפר

ועוד תודות...

לחברי ההנהלה: **ברי אשר, אלחנן טל ואבנר יהודאי,** הממשיכים במסירות ובהתמדה במלאכתם, ולגילי **בראון**

איחולי הצלחה

ליהונתן זכיר ואתי חוג'ה,

שירי ימין ומיכל בן-זרור

בהקמת ויסוד גן פעמון

(עמותת נטע ארז)